

Votaziun chantunala dal pievel dals 12 da favrer 2017

Credit d'impegn per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026

Explicaziuns dal cussegl grond

Il Grischun candidescha ensemen cun partenaris extrachantunals per la realisaziun da l'occurrenza da sport d'enviern la pli gronda dal mund. La regenza grischuna ed il cussegl grond vesan grondas schanzas cun trair a niz ils gieus olimpics sco motor per sviluppar vinavant l'economia e la societad dal chantun en moda persistenta. Cun approvar il credit d'impegn brut da 25 milliuns francs legitimeschan las votantas ed ils votants dal Grischun la candidatura dal Grischun e mettan a disposiziun ils meds finansials ch'èn necessaris per quai fin l'atun 2019. Per il Grischun resultan custs da maximalmain 9 milliuns francs.

Il parlament svizzer da sport decida l'avrigl 2017, sche e cun tgenina da las regiuns interessadas da la Svizra ch'ina candidatura duai vegnir inoltrada tar il comité internaziunal olimpic (IOC). En cas che quai è il project dal Grischun e partenaris, vegnan las votantas ed ils votants dal Grischun a pudair votar ina segunda giada probablamain l'atun 2018; alura davart la candidatura definitiva sco er davart ils detagls da l'organisaziun e da la realisaziun dals gieus olimpics d'enviern. A quel termin vegnan ad esser avant maun tut las basas da decisiun necessarias ed ins vegn er ad avair clerezza areguard l'engaschament da la confederaziun e d'ulteriurs partenaris. Colliada cun la realisaziun dals gieus olimpics d'enviern è er la realisaziun dals gieus paralimpics d'enviern.

Cun la «Agenda 2020» ha il IOC lantschà process da reforma decisivs. En il center da quels stattan gieus d'enviern persistents che van bain ensemen cun il svilup sportiv, economic, ecologic e social a lunga vista d'ina regiun.

Il cussegl federal ha punctuà ils 2 da december 2016 che gieus olimpics d'enviern possian esser ina gronda schanza per il sport, per l'economia e per la societad en Svizra ed el è pront da sa participar als custs dals gieus olimpics d'enviern.

Il cussegl grond recumonda perquai d'approvar il credit d'impegn per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern.

Stimadas conburgaisas e stimads conburgais

Nus As sutta mettain il suandant project per la votaziun:

Credit d'impegn per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026

Il cussegl grond ha tractà ils 5 e 6 da december 2016 la missiva da la regenza «Candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026» ed ha deliberà cun 97 vuschs cunter 17 vuschs ed 1 abstenziun il credit d'impegn brut da 25 milliuns francs ch'è necessari per quai.

A. Il project da votaziun en detagl

Situaziun economica ed incumbensa politica

Per divers motivs ha il chantun Grischun dapi la mesadad dals onns 1990 ina creschientscha che sa chatta sut la media naziunala en quai che riguarda la populaziun, las plazzas da lavur u la valurisaziun brutta. Per in svilup cumplexsiv ed orientà al futur, spezialmain er ordaifer la Val dal Rain grischuna, dovri impuls essenzials. Pervia da quest svilup ha l'organisaziun da tetg da l'economia grischuna prendì l'iniziativa da lantschar ina candidatura per ils gieus olimpics d'enviern 2026.

Bunas cundiziuns generalas per ina candidatura svizra

Il IOC surdat l'onn 2019 ils gieus olimpics d'enviern 2026 per l'emprima giada tenor

la «Agenda 2020». Quella metta en il center la persistenza e la decentralisaziun. Lieus e regions d'occurrentza pussai vels duain inoltrar projects che tegnan il meglier quint da lur svilup sportiv, economic, social ed ecologic. Quai permetta da sviluppar cun lieus da partenadi in project grischun dal tuttafatg nov e da realisar gieus olimpics d'enviern en ina furma redimensiunada. Uschia poi vegnir tegnì quint intenziunadamain da las relaziuns e circumstanzas dal territori da muntogna. Suenter ils onns 1928 e 1948 a San Murezzan daventan gieus olimpics d'enviern pia realistics en Svizra, cun il Grischun sco regiun centrala.

Finamiras

Ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern èn occurrenzas da sport grondas internaziunalas che dattan nov schlantsch al sport ed al turissem. Els han in grond potenzial e porschan al Grischun la pussaivladad da sa preschentar e da sa posizunar sin plaun internaziunal durant in temp pli lung. Il project sa basa sin las suandantas finamiras:

– Ils gieus olimpics d'enviern 2026 han in effect persistent per il chantun Grischun e per ses partenaris, e quai en re-

guard economic, ecologic, tecnologic e social.

- Il preventiv operativ per l'organisaziun e per la realisaziun dals gieus olimpics d'enviern è equilibrà.
- Ils gieus olimpics d'enviern han lieu en furma decentrala, uschia che la quota da stabiliments temporars po vegnir tegnida uschè pitschna sco pussaivel.
- Infrastructuras novas, renovaziuns ed engrondiments necessaris vegnan realisads tenor las strategias per il svilup da l'economia locala. In'utilisaziun posteriura economicamain supportabla è garantida.
- Tras il project vegnan stgaffidas fermas partenanzas entaifer ed ordaifer il chantun.
- La confederaziun renconuscha l'impur-tanza e las schanzas da gieus olimpics e paralimpics d'enviern en Svizra sco project naziunal e surpiglia la responsabladad finala en furma d'ina garanzia da deficit.

Lieus da concorrenza

Il concept dals lieus da concorrenza prevesa ina concentrasiun dals gieus olimpics d'enviern sin quatter centers: San Murezzan, Tavau, Cuira e la regiun da Turitg. Da là nà vegnan cuntanschids Engelberg ed Einsiedeln sco er Laax, Arosa e Lai sco ulteriurs lieus d'occurrèza en il Grischun. A San Murezzan èn previsas las concorrenzas da ski alpin, da bob, da scarsolar e da skeleton. Biatlon, las disciplinas da snowboard e skicross duain avair lieu a Lai ed ad Arosa. Big air, las concorrenzas da halfpipe e da slopestyle èn previsa a Flem/Laax. A Cuira duai vegnir dà curling ed a Tavau èn previs hockey sin glatsch, passlung, aerals (sigls) e moguls

(pista da bots). Ordaifer il chantun èn pre-visas las concorrenzas da la cumbinaziun nordica e dal sigl cun skis ad Einsiedeln ed ad Engelberg; differentas disciplinas da sport da glatsch duain avair lieu en la regiun gronda da Turitg. L'attribuziun da las disciplinas da sport als singuls lieus correspunda bain a lur strategias da svilup. Per gronda part pon vegnir duvradas e renovadas las infrastructuras existentas che pon vegnir engrondidas en moda prospectiva. La quota da stabiliments temporars po vegnir reducida uschia ad in minimum. Il concept dals lieus da concorrenza qua avant maun vegn sviluppà vinavant ils proxims mais.

Ina citad ospitanta dal Grischun

L'incumbensa captivanta da la citad ospitanta vegn a surpigliar in dals lieus d'occurrèza grischuns. Cun la chapitala Cuira, cun Tavau che ha gronda experientscha cun il WEF e cun San Murezzan che ha gia realisà dus gieus olimpics d'enviern existan trais bunas opziuns. La decisiun definitiva vegn prendida tegnend quint da la cumpetitivitad internaziunala da la candidatura.

Gieus paralimpics d'enviern

Ils paralimpics èn l'occurrèza da sport la pli gronda per atletas ed atlets cun in impediment corporal u da la vesida. Cun la realisaziun dals gieus olimpics è colliada nunseparablmain la realisaziun dals gieus paralimpics dapi l'onn 1988, e quai sin basa d'ina cunvegna tranter il comitè olympic ed il comitè paralimpic. Els han lieu circa 3 emnas suenter ils gieus olimpics d'enviern. Probablmain vegnan du-

vradis ils implants grischuns dals gieus olimpics d'enviern. Da quai resultan distanzas pli curtas ed avantatgs organisatorics.

Schanzas e ristgas

Gieus olimpics d'enviern èn in program d'impuls per il Grischun che deliberecha investiziuns en il traffic public ed en la rait da vias, per la renovaziun e per l'engrondiment ponderà dals implants da sport e per l'infrastructura d'infurmaziun e da communicaziun. Profitar pon il mastern, il turissem sco er las interpresas d'industria e da servetsch. I pon vegnir sviluppads products novs ed innovativs e la cumpetitivitad po vegnir meglierada sur il chantun ora. En bleras branschas ed en divers secturs s'avran perspectivas ed uschia er pussaivladads professiunalas interessantas da svilup per nossa giuventetgna. Gieus olimpics e paralimpics d'enviern èn occurrenzas da sport che pon mobilisar entiras naziuns e manar ad ina nova chapientscha sociala. Il grond entusiassem per las concurrenzas, che collian las differentas generaziuns, naziuns, linguas e culturas, è unic. Il Grischun sco regiun internaziunala da sport reconuschida po profitar spezialmain da quai.

Ina candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern cuntegna er ristgas. La situaziun da segirezza pudess daventar pli critica. Quai signifitga ina ristga finanziaria considerabla per il maun public, perquai che las mesiras da segirezza ston da princip vegnir realisadas da las autoritads ch'èn responsablas al lieu. Ulteriurs cas da corrupziun u da doping pon donnegiar la reputaziun da las orga-

nisaziuns ed uniuns da sport sco er dal sport e reducir las entradas tar il sponsoradi. La consequenza da quai pudess esser in deficit tar il resultat operativ. Er fluctuaziuns monetaras pudessan avoir ina influenza negativa sin il resultat operativ, sch'ellas na vegnan betg minimadas cun mesiras da spargn equivalentas.

Preventiv per la candidatura

Il preventiv per la candidatura importa 24 milliuns francs. El cuntegna ils custs fin a la surdada dals gieus olimpics d'enviern 2026 tras il IOC il fanadur 2019. En connex cun il project vegnan stgaffidas plazzas da lavur. Ils custs da persunal muntan a tut en tut circa 5 milliuns francs per ils proxims stgars 3 onns. Ils custs d'infrastructura ed ils custs generals muntan a passa 2,5 milliuns francs. Per scleriments detagliads, tranter auter en ils secturs traffic, segirezza, regulaziuns contractualas u implants da sport, èn previs tut en tut circa 4,5 milliuns francs. Per realisar la persistenza stattan a disposiziun 1,5 milliuns francs. Ils 8 milliuns francs restants èn previs per la comercialisaziun da la candidatura. Il preventiv cuntegna ultra da quai ina reserva da circa 2,2 milliuns francs.

Obligaziun finanziaria per il Grischun

Ils custs da la candidatura duain vegnir repartids per mintgamai in terz sin Swiss olympic, sin la confederaziun e sin il chantun. Il chantun Grischun surpiglia pia 8 milliuns francs. Vitiers vegn 1 ulteriur milliun francs per eventuals scleriments ch'il chantun avess da purtar sulet, per exempel per scleriments da realisabla-

dad supplementars u per scleriments giuridics en connex cun ils contracts cun partenaris internaziunals.

Perquai ch'i n'èn actualmain avant maun anc naginas garantias da contribuziun giuridicain liantas da la confederaziun e da Swiss olympic, sto il credit d'impegn – sa basond sin las basas da dretg verentas – vegnir deliberà en moda brutta e per tut ils 25 milliuns francs. Pervia da las perspectivas finzialas actualas dal chantun per ils onns 2017 fin 2019 poi vegnir partì dal fatg che la chargia supplementara da las finzas chantunals po vegnir purtada en il rom da las directivas da la politica da finzas fixadas dal cussegl grond.

Cun il preventiv per la candidatura qua avant maun èsi garanti ch'i po vegnir realisada fin il fanadur 2019 ina candidatura attractiva che ha vasts effects en Svizra sco er a l'exteriur. Cun maximalmain 9 milliuns francs po la part per il chantun Grischun vegnir stimada e giustifitgada clerain. Ella è ina investiziun raschunavla en l'avegnir dal chantun.

Participaziun da la confederaziun

En sia sesida dals 2 da december 2016 ha il cussegl federal fatg in'emprima discussiun davart in'eventuala candidatura svizra per ils gieus olimpics d'enviern 2026. El ha punctuà che gieus olimpics d'enviern possian esser ina gronda schanza per il sport, per l'economia e per la societad en Svizra e ch'ina occurrenza da sport da questa dimensiun na possia betg vegnir realisada senza in sustegn finzial substanzial dal maun public. Il cussegl federal ha decidì da nominar

ina gruppa da lavur interdepartamentala. Quella duai accompagnar cun vusch consultativa ed en moda strategica ils scleriments da realisabladad da las parts che han la responsabladad principala, vul dir Swiss olympic ed ils purtaders dal project. Sche la candidatura avess da reussir, vegn il cussegl federal a decider l'atun 2017 davart il cuntegn e davart la furma d'in sustegn federal. D'ina impurtanza centrala per il cussegl federal è la cumprova ch'ils gieus olimpics d'enviern sajan finzialmain realisabels, ch'els vegnian sustegnids da la populaziun da las regiuns e da las vischnancas pertugadas e ch'i saja avant maun in concept da persistenza che mussa en moda cumplexiva las consequenzas che resultan da gieus olimpics d'enviern en Svizra. Il cussegl federal è pront da sa participar als custs da gieus olimpics d'enviern; davart la moda e davart la dimensiun da quest sustegn vegni decidì pli tard.

Votaziun davart las ulteriuras obligaziuns l'atun 2018

Sch'il parlament da sport decida da cuntnuar cun il project «Grischun e partenaris», vegn il credit d'impegn duvrà per sviluppar vinavant il project durant ils proxims mais, per realisar differents studis da realisabladad e per elavurar ils detagls da la candidatura. Quai ensemen cun ils lieus da partenadi, cun la confederaziun e cun Swiss olympic. Probablain il matg 2018 vegn il cussegl federal a drizzar ina missiva a las chombras federalas. La finala pon las votantas ed ils votants dal Grischun votar previsiblain l'atun 2018 davart la candidatura definitiva, davart l'organisaziun e davart la realisaziun dals gieus olimpics d'enviern,

davart il preventiv da realisaziun e davart il preventiv per las infrastructuras e per la segrezza en il spazi public.

B. Ils arguments dal cussegl grond

Da las aderentas e dals aderents

Ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern èn in program d'impuls e mettan en gir in svilup persistent, social ed economic dal chantun Grischun. Il cussegl grond vesa oravant tut las suandantas schanzas:

- I vegnan fatgas investiziuns decisivas en la renovaziun da l'infrastructura existenta, spezialmain en il traffic public, en ils implants da sport sco er en l'alloschament. Uschia po il Grischun segirar a lunga vista sia competitivitat en la concorrenza internaziunala e rinforzar – grazia ad infrastructuras modernas e digitalas – sia posiziun tant en il turissem d'enviern sco er da stad. Da quai profiteschan er las regions perifericas dal Grischun.
- D'ordaifer culan meds finansials considerabels en il ciclus economic grischun.
- Per tut la Svizra porscha gia la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern ina plattform excellenta per sa preschentar sin plaun internaziunal. Ils chanals da comunicaziun da sponsurs internaziunals pon vegnir duvrads per commercialisar e per avrir novs martgads.
- Ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern èn in project naziunal. La Svizra sco pajais il pli innovativ dal mund po preschentar sia capacitat da prestaziun. Il Grischun e ses lieus partenaris pon prestar per tut la Svizra ina contribuziun impurtanta per il svilup dal pajais.

Per ina maioritad dal cussegl grond èn las schanzas actualmain pli grondas che las ristgas percurschiblas che resultan d'ina candidatura. Perquai vuless ella lantschar il process da candidatura e metter a disposiziun ils meds finansials per far scleriments fundads e per elavurar la basa per ina decisiun dal pievel decisiva l'atun 2018. Per las aderentas ed ils aderents èsi decisiv che la confederaziun s'exprimia liantamain davart ses engaschament finanziel e logistic en l'ulteriur decurs da la candidatura e ch'ella sa decleria er pronta da surpigliar in eventual deficit che resulta da la realisaziun dals gieus olimpics e paralimpics d'enviern.

La maioritad dal cussegl grond approvecha perquai il credit d'impegn per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026.

Da las adversarias e dals adversaris

Ina minoritad dal cussegl grond resguarda las infurmaziuns ch'èn actualmain avant maun sco betg suffizientas e vul returnar il project a la regenza per ch'ella repassia quel. Ella pretenda ina trasparenza cumplaina sur da tut ils documents sco er che la citad ospitanta stoppia esser determinada e ch'ils consentiments dals lieus e dals chantuns partenaris stoppian esser avant maun. I stoppia vegnir definì cleramain, sut tge premissas ch'ì duaja vegnir renunzià d'inoltrar ina candidatura al IOC resp. cura ch'ina candidatura gia inoltrada vegnia retratga. Plinavant stoppia vegnir mussà co che l'economia sa participeschia al project. Sche quai na possia betg vegnir cumprovà en moda chapaivla, pretendan las adversarias ed ils adversaris da reducir la contribu-

ziun dal chantun Grischun a 4,5 milliuns francs.

Il cussegl grond ha refusà tant la proposta da refusaziun sco er la reducziun da la contribuziun chantunala. Ina minoritad dal cussegl grond refusa perquai il credit d'impegn per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026.

C. Proposta

Il cussegl grond ha tractà il credit d'impegn dumandà per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern

2026 en la sessiun da december 2016 ed ha deliberà quel cun 97 vuschs cunter 17 vuschs ed 1 abstenziun.

Nus As proponin, stimadas conburgaisas e stimads conburgais, d'acceptar quest credit d'impegn.

En num dal cussegl grond:

Il president:

Michael Pfäffli

L'actuar:

Claudio Riesen

Project da votaziun

Conclus dal cussegl grond davart la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026

concludì dal cussegl grond ils 6 da december 2016

1. I vegn entrà en il project;
2. per la candidatura per ils gieus olimpics e paralimpics d'enviern 2026 vegn approvà in credit d'impegn brut da 25 milliuns francs;
3. l'incumbensa Cavegn concernent il sustegn d'ina candidatura per ils gieus olimpics d'enviern 2026 dals 28 d'avust 2015 vegn stritgada;
4. la cifra 2 da quest conclus è suttamessa a la votaziun dal pievel (referendum da finanzas obligatoric).

Votar è pli simpel che quai ch'ins pensa!

Sche Vus essas absenta u absent la dumen-
gia da votaziun u sche Vus duessas esser
impedida u impedi da votar a l'urna,
avais Vus las suandantas pussaivladads
da prender part a la votaziun:

1. Votaziun anticipada

Er en Vossa vischnanca avais Vus la pus-
saivladad da votar durant almain dus
dals ultims quatter dis avant il di da vota-
ziun, u

- da votar a l'urna
u
- da consegnar il cedel da votar en ina
cuverta serrada ad in uffizi commu-
nal.

2. Votaziun per corrispondenza

- Ils documents necessaris (cuverta da
resposta, cuverta da votar) survegnis
Vus automaticamain da la vischnanca.
- La cuverta da resposta u l'attest da
votar stuais Vus **suttascriver** en mintga
cas, autramain n'è Voss cedel betg
valaivel.
- Plinavant avais Vus duas pussaivladads
da votar per corrispondenza: Vus sur-
dais la cuverta da resposta a la **posta** u
Vus mettais la cuverta en ina **chascha
da brevs da l'administraziun commu-
nala inditgada da la vischnanca**.

Vossa chanzlia communal As vegn a
responder tuttas dumondas en connex
cun la votaziun anticipada e cun la vota-
ziun per corrispondenza. Legiai per pla-
schair er las publicaziuns uffizialas.